

Докато изкуството ни чака онези си месенати, разказваче поучителното житие на един габровец, който никога не щипна косъм на две, нито е тригали аящата за суша. От три-с бачви с по 12 чучура в дома му идеха бал свят книги, картини, скулптури, свирене камени оркестър, играеше театрална трупа. На най-красивите му картини останаха неосъществени.

Преди година пътуващите по лозето за Самоков с изумление наблюдаваха белокоз мъж да е кльпе поскрз яма в реката рай пътя. Те не знаеха, че аменната кльчичка, канчалка високо горе на скалата при станките от дряната крепост /урич, с неговата отшелническа обител. Там той живееше без електричество, дори без вода, но в многолюдната компания от скулптури, портрети и снимки, украсени с цветя, клонци и шишарки, Сократ, Ботев, Левски, Юго и други "хубави" хора населяваха дома на този невероятен човек Ботьо Барак.

Днес каменният дом над пътя има друг стопанин. Възможно е той да си е прокарал и ток. То вече я няма зурата, която сълчавше това място, докато беше адрес на една светла мечта. Мюзикъра не ще узнаят никой, че тук трябва да се сдигне дом на изкуството с алерия, концертна зала, ателие. Ботьо Барак би го представиле обзательно на някой връх сред природата, защото минати е поставяла творчеството на най-високо стълбище на ценностите. Наред с добротата.

Не зарвам в добрите хора и тяхних боготворите. Вещност кристос както е - просто един добър, честен, справедлив човек. Само то изкуство е религия, защото учи хората на до-

бро - казва човекът, който щил живот е помагал на художници, музиканти, артисти, писатели.

Малко са тези, които знаят днес кой е Ботьо Барак. По сегашните мерки той щеше да му е съвсем в духа на "американската мечта". Роден в габровско село, напъл добитъка на баща си като момче, 12-годишен отишъл чирак във фабрика "Орлово", след три години бил вече майстор и станал толкова добър, че няколко чорбаджии се надпреварвали кой ще го купи с по-голяма заплата. "Аз обаче исках да съм независим" - обяснява днес Ботьо Барак защо не се е продал никому тогава. Завърлял собствена търговия с авиационни бои и бързо се замогнал. Тук му станало тясно и тръгнал за Америка.

Винаги обаче го спрала в Европа и го върнала в родния.

За щастие на десетки творци, които произведени се родили и видели бил свят благодарение на парите му. Заслужава си днес, когато изкуството ни очаква своите нови месенати, да припомним добрините на Ботьо Барак.

Замогнат търговец издържал камерен оркестър с диригент проф. Владимир Аврамов и Асен Найденов. Петстотин хиляди ми струваше месечно, но от печалбата нищо не вземах. Пратехме много благодарителни концерти. По едно време помагал и на театрална трупа, издала книги, издържал художници. Тогава София направи градека галерия и той се захванал да направи. Взел сградата на зъла на улиците "Ив.Вазов" и "Левски", но я поискали за военна болница и тръгнал да търси друго място. Един ден видял скалата край пътя за Самоков и казал "Тук ще е". Жив-

Хора с необикновени съдби

Отшелникът-меценат,

който иска на гроба му да пише:

"Каквото можах, дадох на този свят"

всел в сърцето на софийската бохема. От трите бачви с по 12 чучура в дома му на "Витосица" пишела неговата специална, наложена с блики ракия Иван Димов и Константин Крисимов, Тинка Краева, Мими Балканска, Нада Шаркова, Андрей Николов, Марко Марков, музикантите от оркестъра, певци от хор "Кавал", писатели, журналисти...

Седели един ден през 1944 година с приятели във варненска кръчма. На стената висяла картина, на която бил изобразен огромният трансатлантически кораб "Куин Мери". Барак дълго е свалил очи от нея и накрая извикал: "Господи! И аз ще създам голям кораб като този. Това ще бъде корабът на изкуствата, е който ще преброям света!"

Някой спомня ли си още кораб на този мечтател безумец? Огромен го рисуващо изобразението му, с изложбени, театрални, концертни зали, плаващо по моретата и океаните като своеобразен посланик на мира с най-напредните творци на света на борда си.

Каквото и да си мислим днес за тази идея, в следовна България се имали доста авторитетни хора да я подкрепят, въздъхнали се и представяли на чуждите мисии у нас. Създадено било общество за култура и изкуство, което да работи за осъществяването ѝ, като набира средства главно от дарители и спонсори. Май са умисли тогава хората по-смело и по-красиво да мечтат...

- В живота обаче едно става, друго - не - казва днес Ботьо Барак. В думите му не откри-

Барак в дома, където същата буйна госпожа живяла с първия си съпруг, са зрялците, около което се намотава шперонната нелицца за шперонна, който некал да събори властта в България, за да минем към Югославия и оттам - в лагера на империалистите. И човекът, който симпатизирал на идеите за свобода, равенство, справедливост, който искал да сближи народа и изкуството, се оказал под съдим в процеса срущя Трайчо Костов.

Когато се завърнал след годините прекарани в Софийския и Плевенския затвор и лагера в Белене, Ботьо Барак заврил дома си на скалата обран до шупка и пълен с мръсотия. Стояла само кучината камини, струпила за бъдещата галерия, но така си и останала незаутрешена.

- Ами хората са различни - има добри, има и лоши. Но на мене природата ми е такова, не мога никого да мразя - казва днес потъпнешливо. Само ми беше много болно, че ме смятаха без вина виновен.

Близко година вече Ботьо Барак живее в родното си село Източник. Така и не разбраха никой, че богатството му на Урич не беше от този вид, дето се заравя в земята и се шинава в дощелите. Нападан няколко пъти от разбойници, вече 78-годишен, той се принуди да напусне своята скална обител. Пък и започнал баше едно дело на село...

Ще щом влезеш в това райско балканско кльче, чинто по-

селото, с тях и с петдесетина картини ще прави галерия. По-нататък пътят минавал край чешма. Чета постинни слова, изчукани върху мраморни плочи. Направени са по негова поръчка и с негови пари.

Заварвам го в бащината му къща с неизменната книга в ръка. Когато не е из горите, непрекъснато чете. "Дори и днес с много интересна книгата, все ще науча нещо от нея". Край него и тук са портретите на "хубави" хора, на печата чайници с билков чай, насколо цветя, шипарки, жълъди, охлюви. Набрал е прясна коприва, има сушени гъби - готов е да ороти страхотната си чорба. Но за градека чеда има и запази от кучешки специалитети. Гледан двора - нито една леща. Обяснява ми:

- Другите салат тук, картофи, домати. Не ми трябва. Бера си коприва, лапад, киселец, скоро ще започнат гъбите, после плодовете, билки има непрекъснато. Койко му трябва на човек? Аз обичам много природата, боготворя я и тя сигурно го уещва, храни ме и ме пазя.

Разглеждаме бъдещата галерия. Сред скулптурите е бюстът на неговия учител Калчо Конрадо. Признателността към човека, който го е учил на четмо и писмо, слага вълнощето начало на месенатската му дейност.

- Итгерено - казвам, габровци имате друга слава. Известна е приказката, че щепте косъм на две и дори стрижките аящата, за да си сварите супа. А вие какво сте, изключението, което потвърждава правилото ли?

- Ами вижте и друг габровец - Априлов. Значи има и такива: пестеливи към себе си, но щедри към другите. Аз съм запомнил една догворка - и бениат бага от свития. Който живее за материални блага, не постига нищо. Трябва да се стремим към духовно богатство, то е вечното. Вак доста богат за времето, но си давах и продължавам да си давам парите за изкуството, защото вървам, че то може да направи хората добри. И помагам на творците, защото съм убеден, че те трябва да са осигурени материално, за да бъдат независими. Иначе всеки може да ги купи. А свободата е голямо нещо.

Тук сега се чувствам епохен и независим. Сигурно е така. И не само сега, не само тук. Духът на този човек винаги е бил свободен да следва далечните си стремежи, неосвободен от липкавата мрежа на материалното, от стегнатия кльф на

На стената на дома си е нарисувал слыще. И обича да поставя последните думи на Сократ: "Във всеки човек има слыще ... само му позволете да свети!"

уловностите. Приел е само едно задължение в живота си - да живее така, че да прави най-малко зло и най-много добро.

- И все пак народът казва: "Направи добро, че го хвърли на морето" - провиквам го. - Как принасят хората това, което вършат, оценяват ли го, благодарни ли са?

- Оценява го този, който има усет, чувствителност. А някои дори иричача обирката и жутващия двор гробнице. Но хората са различни. Аз го правя най-вече за децата, защото на тях принадлежи бъдещето. А колкото до благодарността, Ботев да не би да е чакал благодарност, като е тръгнал с "Радепки"?

Какво ли ще прави Ботьо Барак, когато ослепят последната си мечта за галерията в Източник? Вещност защо ли се питам. Човек като него все ще измени какви други добрини да върши. Сега например обича горите и почвата кладенчатата. Показва ми отсрещния бавр - Там съм решил да ми бъде гробът. Там, на високото, което цял живот го тегли, под дърветата, сред цветята. В природата, която е неговият бог и която според него няма начин да не си добрири обича горите и почвата кладенчатата, един ден ще го направи и добър.

Изменили си е и епитафия: "Каквото можах, дадох на този свят". Но казвам се един разваля шперо и още му се пръбваа... И никой ден - дано той да е след много време - Ботьо Барак ще си търгне от този свят неосвободен побогата, откопкото щеше да бъде, ако беше трупал и многоли парите си в бизнес. Само дано уростк, който ни остана, да не умре неаучен.

РУМЯНА НИКОЛОВА

Отшелническата обител на скалата край останките от крепостта Урич, където меценатът живее без електричество и без вода

вам и следта от огорчение. А знам какво е погрешно да се издигне домът на изкуствата.

Кавгата за едно кожено палто между преселничка хърватка и мъжа ѝ, която завършила в милицията, и 15-минутният престой на

столнини жители една ли са повече от десетина, в габровци са превърнали във вилоно селцише, веднага успеши духа на Ботьо Барак. В двора на читалището под двата бора е подредена малка скулптурна експозиция. Тези творби той с дарил на

столнини жители една ли са повече от десетина, в габровци са превърнали във вилоно селцише, веднага успеши духа на Ботьо Барак. В двора на читалището под двата бора е подредена малка скулптурна експозиция. Тези творби той с дарил на

На българската Голгота да се издигне

храм-символ на нашата народност и култура

В продължение на повече от столетие след освобождението ни обривахме търде малко внимание на собственото си китие и битие, на починта и хдраняването на паметта на скалата ни 1300-годишна история, на създаването в дни на възход и изпитания Богата България култура и преди всичко на приноса на тази култура в световната цивилизация. Имаше дори периоди в нашето близко минало, когато се

Нещо повече. Дори в центъра на българската столица няма нито един внушителен паметник, посветен на българския национален дух и историческа памет. Този факт не може да не потиска народния дух и на-

ционалното самочувствие. В този смисъл беше и предложението на "Мати България" за създаване в центъра на София на Паметник на Майка България и подкрепената от нас идея на Общобългарското сдруже-

ние "Свети Цар Борис" за издигане на достоен храм-паметник "Свети Цар Борис" като символ на единната българска народност, хилядолетна българска култура и приноса на българската култура в све-

товната цивилизация. След продължителни проучвания "Мати България" предлага този храм-паметник да се издигне на празното място зад Централния военен клуб в София. Това място е древен некропол. Освен това в него и сега са съхранени останки от килиите на затвора, в който прекарва последните си дни и часове преди белилото Апостола на българската свобода Васил Левски. С други думи - това е своеобразна България голгота.

Издигането на новия храм-паметник на това възвишение ще оформи уникален духовен център на нацията и историята на града (първата "Св. София"), храма-паметник "Св. Александър Невски", храма-паметник "Свети Цар Борис", Руската църква, Гроба на Незнайния воин, гроба на Вазов и т.н.), какъвто малко столица в Европа притежавава. Надяваме се, че Софийският общински съвет ще одобри предложението и него щина щина

